

Strasbourg, 8.3.2016
COM(2016) 127 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

Lansarea unei consultări privind un pilon european al drepturilor sociale

{SWD(2016) 50 final}
{SWD(2016) 51 final}

1. Introducere

În discursul său privind starea Uniunii, pronunțat în fața Parlamentului European la 9 septembrie 2015, președintele Juncker a anunțat crearea unui pilon european al drepturilor sociale. Această inițiativă face parte din eforturile depuse de Comisie pentru o uniune economică și monetară (UEM)¹ mai profundă și mai echitabilă și din programul de lucru al Comisiei pentru 2016.

În discursul său, președintele Juncker a declarat următoarele: *„Trebuie să ne intensificăm eforturile în vederea instituirii unei piețe a muncii echitabile și cu adevărat paneuropene. (...) Ca parte a acestor eforturi, doresc să elaborez un pilon european al drepturilor sociale, care să țină seama de realitățile aflate în evoluție ale societăților din Europa și ale mediului profesional și care să poată fi considerat un punct de reper pentru convergența reînnoită din cadrul zonei euro. Pilonul european al drepturilor sociale ar trebui să completeze ceea ce am dobândit deja împreună în materie de protecție a lucrătorilor în UE. Mă aștept ca partenerii sociali să joace un rol central în acest proces. Cred că este oportun să demarăm această inițiativă în cadrul zonei euro, permițându-le în același timp și celorlalte state membre ale UE să participe dacă își doresc acest lucru.”*

Prezenta comunicare descrie calea de urmat pentru pilonul european al drepturilor sociale. Aceasta stabilește principiile care stau la baza inițiativei, discută rolul, sfera de aplicare și natura acesteia și lansează o amplă consultare care vizează colectarea de feedback. O primă prezentare preliminară a pilonului este anexată prezentei comunicări pentru a facilita discutarea acesteia. Prezenta comunicare este însoțită de două documente de lucru ale serviciilor Comisiei: primul descrie principalele tendințe economice ale pieței forței de muncă și societale pe care se bazează pilonul și la abordarea cărora ar trebui să contribuie acesta, iar al doilea reamintește cele mai relevante *acquis*-uri juridice la nivelul UE².

2. De ce un pilon european al drepturilor sociale ?

2.1. O economie socială de piață cu grad ridicat de competitivitate

Acțiunea la nivelul UE reflectă principiile fondatoare ale Uniunii și se bazează pe convingerea că dezvoltarea economică ar trebui să conducă la un nivel de progres și coeziune socială mai mare și că, deși asigură mecanisme de siguranță adecvate în concordanță cu valorile europene, politica socială ar trebui să fie concepută, de asemenea, ca un factor productiv, care reduce inegalitatea, maximizează crearea de locuri de muncă și permite afirmarea capitalului uman al Europei. Această convingere este confirmată prin dovezi privind ocuparea forței de muncă și performanțele sociale. Statele membre cu cele mai bune rezultate din punct de vedere economic au elaborat politici sociale mai ambițioase și mai eficiente, nu doar ca rezultat al dezvoltării economice, ci ca parte centrală a modelului lor de creștere. Un factor-cheie este conceperea sistemelor de protecție socială și îndeplinirea rolului instituțiilor pieței forței de muncă, precum și sprijinul pentru crearea de locuri de muncă.

¹ Orientări politice pentru viitoarea Comisie Europeană, 15 iulie 2014, „Un nou început pentru Europa: Agenda mea pentru locuri de muncă, creștere, echitate și schimbări democratice”.

² Documentul de lucru al serviciilor Comisiei intitulat „Principalele tendințe economice, de ocupare a forței de muncă și sociale care stau la baza pilonului european al drepturilor sociale” [SWD (2016) 51] și „Acquis-ul social al UE” [SWD (2016) 50] din 8 martie 2016.

Această abordare este, de asemenea, în centrul agendei economice globale a Comisiei actuale, așa cum este ilustrat de analiza sa anuală a creșterii pentru 2016. Prin concentrarea asupra promovării reformelor structurale, a politicilor fiscale și de investiții responsabile, Comisia a pus un accent clar pe considerațiile sociale și pe echitatea socială.

În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre sunt în primul rând competente pentru definirea politicilor sociale și a ocupării forței de muncă. Aceste politici includ dreptul muncii și organizarea sistemelor de protecție socială. O astfel de competență este recunoscută în tratatele UE care, de la fondarea Comunității Economice Europene, prevăd și un rol prin care UE să completeze acțiunile statelor membre. Articolul 3 din Tratatul privind Uniunea Europeană reflectă acest obiectiv de ansamblu care prevede că Uniunea „*acționează pentru dezvoltarea durabilă a Europei, întemeiată pe o creștere economică echilibrată și pe stabilitatea prețurilor, pe o economie socială de piață cu grad ridicat de competitivitate, care tinde spre ocuparea deplină a forței de muncă și spre progres social, precum și pe un nivel înalt de protecție și de îmbunătățire a calității mediului*”.

Din acest motiv, crearea și aprofundarea pieței unice europene a evoluat în strânsă corelație cu dezvoltarea unui *acquis* juridic în domeniul social la nivelul UE, pentru a asigura condiții de concurență echitabile, a limita riscul de dumping social sau „uniformizarea la un nivel inferior” și a facilita integrarea economică și socială. Acesta este, de asemenea, motivul pentru care, începând din anii 1990, ocuparea forței de muncă și considerentele sociale au fost o caracteristică esențială a procesului de coordonare a politicii economice la nivelul UE, în prezent cunoscut drept semestrul european. Ideea care stă la baza pilonului european al drepturilor sociale respectă această logică și răspunde unei duble necesități: depășirea crizei și perspectiva ulterioară acesteia, precum și evoluția către o UEM mai aprofundată și mai echitabilă.

2.2. Depășirea crizei și perspectiva ulterioară acesteia

Europa este pe cale de a ieși din cea mai gravă criză cu care s-a confruntat în ultimele decenii: fiecare stat membru și UE în ansamblu se confruntă cu consecințe politice, economice și sociale, încercând, în același timp, să anticipeze evoluțiile viitoare. Criza a avut efecte grave și vizibile asupra societății și a economiei Europei. Sistemele de protecție socială au atenuat o parte din impact, dar șomajul a crescut, o parte importantă din populație este expusă riscului de sărăcie, finanțele publice au fost suprasolicitate și performanțele naționale au înregistrat divergențe semnificative. Șomajul, în special, a avut un efect foarte grav asupra cetățenilor și a societății timp de mai mulți ani: aproape 22 de milioane de persoane sunt încă în situație de șomaj și în căutarea unui loc de muncă (aproape 17 milioane în zona euro), din care 10 milioane se află în această situație de mai mult de un an.

De asemenea, criza a ascuns parțial unele tendințe fundamentale de lungă durată și le-a accentuat pe altele. Printre acestea se numără, de exemplu, modificări ale structurilor societale, familiale și ale modelelor de organizare a muncii; activități profesionale mai îndelungate și mai diversificate; o forță de muncă mai diversificată și răspândirea noilor forme de muncă; paradoxul dintre creșterea nivelurilor de educație și un nivel răspândit de necorelare a competențelor; creșterea inegalităților; noi nevoi și oportunități care decurg din progresele înregistrate în ceea ce privește speranța de viață și îmbătrânirea populației; schimbări tehnologice și digitalizarea societății și a economiei.

Domeniul de aplicare și natura provocărilor cu care se confruntă sectorul ocupațional și societatea în general s-au schimbat radical față de secolul XX și există multe tendințe noi sau

viitoare la care Europa va trebui să se adapteze. Obiectivele politicii sociale și capacitatea acestora de a produce rezultate sunt puse la încercare în mod semnificativ, iar capacitatea Europei de a asigura funcționarea corectă și echitabilă a piețelor muncii și a sistemelor de protecție socială este esențială pentru capacitatea sa de a stimula productivitatea, de a fi competitivă la nivel mondial, de a consolida coeziunea socială și a crește nivelul de trai al cetățenilor săi.

O astfel de dezbatere câștigă teren pe plan internațional, precum și la nivelul fiecărui stat membru³. În pofida incertitudinilor privind viitorul, există tot mai multe dovezi și un consens general cu privire la necesitatea de a consolida legătura dintre dezvoltările economică, socială și de mediu, cu privire la faptul că inegalitățile frânează dezvoltarea economică, precum și cu privire la necesitatea de a crea un model de creștere mai favorabil incluziunii, astfel cum se prevede în obiectivele de dezvoltare durabilă adoptate de Organizația Națiunilor Unite în septembrie 2015, precum și în repetatele concluzii ale G20. Această agendă globală se bazează în mare măsură pe numeroasele analize efectuate de organizații internaționale, cum ar fi Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, Banca Mondială, Organizația Internațională a Muncii și Fondul Monetar Internațional.

Aceste publicații arată că un important mecanism de transmisie între creșterea pe termen lung, egalitate și progresul social este reprezentat de investițiile în capitalul uman. Ele confirmă, de asemenea, că inegalitatea între venituri poate avea un impact negativ pe termen lung asupra potențialului de creștere economică prin consolidarea și accentuarea inegalităților de șanse existente, prin limitarea dezvoltării competențelor și prin restrângerea mobilității sociale și profesionale. În economiile avansate, care își întemeiază prosperitatea pe creșterea productivității și pe capacitatea lor de a inova, performanțele economice și sociale sunt cele două fețe ale aceleiași monede.

Politicile sociale moderne ar trebui să se bazeze pe investiții în capitalul uman, având la bază egalitatea de șanse, prevenirea și protecția împotriva riscurilor sociale, existența unor dispozitive de siguranță eficace și a unor stimulente pentru a avea acces la piața forței de muncă, astfel încât cetățenii să poată duce o viață decentă, să își schimbe statutul personal și profesional de-a lungul vieții și să își valorifice în mod optim talentul.

³ A se vedea, de exemplu, OIM (2015), *"The future of work centenary initiative"* (Inițiativa centenarului OIM privind viitorul muncii); OCDE (2016), *"Policy Forum on the future of work"* (Forumul politicilor privind viitorul muncii); Bertelsmann Stiftung (2015), *"Redesigning European welfare states – Ways forward"* (Redefinirea statelor-providență europene - calea de urmat); Bundesministerium für Arbeit und Soziales (2015), *"Green Paper: Re-Imagining Work. Work 4.0"* (Cartea verde: Reimaginarea muncii. Munca 4.0), Forumul economic mondial (2016), *"The Future of Jobs: Employment, Skills and Workforce Strategy for the Fourth Industrial Revolution"* (Viitorul locurilor de muncă: Strategie privind ocuparea forței de muncă, competențele și forța de muncă pentru cea de-a patra revoluție industrială); OCDE, FMI, Banca Mondială și OIM (2015), *"Income inequality and labour income share in G20 countries: Trends, Impacts and Causes"* (Inegalitatea veniturilor și cota venitului din muncă în țările G20: Tendințe, efecte și cauze).

2.3. Către o uniune economică și monetară mai aprofundată și mai echitabilă

Zona euro trage învățăminte din criza din ultimii ani și s-a angajat într-un proces de integrare și consolidare aprofundate. Acesta trebuie să includă, în mod necesar, o dimensiune socială. Raportul celor cinci președinți pe tema finalizării UEM a Europei⁴ subliniază că „*ambitia Europei ar trebui să obțină un „rating social AAA” și că „pentru ca UEM să aibă succes, piața forței de muncă și sistemele de protecție socială trebuie să funcționeze corect și echitabil în toate statele membre din zona euro”*”. Reamintind că nu există un „model universal”, raportul subliniază faptul că provocările sunt adesea similare de la un stat membru la altul. Acesta solicită, de asemenea, punerea unui accent mai puternic pe ocuparea forței de muncă și pe obținerea unor performanțe sociale ca parte a unui proces mai amplu de convergență ascendentă spre realizarea unor structuri economice mai flexibile în cadrul zonei euro.

Acesta nu este doar un imperativ politic sau social, ci, de asemenea, o necesitate economică: experiența din ultimii zece ani și jumătate a demonstrat că dezechilibrele persistente în unul sau mai multe state membre pot pune în pericol stabilitatea zonei euro în ansamblu și că incapacitatea de a corecta aceste dezechilibre poate duce la divergențe și mai costisitoare. În urma crizei din 2007-2008, zona euro a devenit mai eterogenă, unele țări fiind afectate în mod deosebit, iar acest caracter eterogen poate fi redus doar în timp. Privind în perspectivă, este clar că viitorul succes al zonei euro depinde, în mare măsură, de eficacitatea piețelor naționale ale muncii și a sistemelor de protecție socială precum și a capacității economiei de a absorbi șocurile și a se adapta la acestea.

Piețele forței de muncă performante și favorabile incluziunii trebuie să combine în mod eficient elemente de flexibilitate și securitate, ceea ce poate permite atingerea unor niveluri ridicate de ocupare a forței de muncă și de capacitate de ajustare. Noțiunea conexă de „flexicuritate” nu este nouă, însă în urma crizei, și ținând seama de un sector ocupațional în schimbare, este momentul să se redefină modul în care aceasta poate fi pusă în aplicare în mod optim. Întreprinderile sunt interesate de un mediu de afaceri previzibil și sigur din punct de vedere juridic, de capacitatea de a atrage lucrători calificați și productivi, dar și de a se adapta la evoluția rapidă a realităților pieței. Lucrătorii sunt interesați de securitatea locurilor de muncă și a veniturilor, de posibilitatea de a concilia viața profesională și viața privată, dar și de oportunitățile de a răspunde la noi provocări și a se adapta pe parcursul întregii lor cariere, de a acumula în continuu competențe, de-a lungul vieții. Șomerii și persoanele inactive caută adesea modalități de a pătrunde pe piața muncii, care să nu-i prindă în capcana unor locuri de muncă de slabă calitate, cu salarii scăzute, sau să-i lipsească de drepturi sociale esențiale. Economia și societatea, în special în zona euro, sunt interesate de dezvoltarea și utilizarea mai bună a competențelor, de o mai mare flexibilitate și capacitate de rezistență, de coeziune socială și de o distribuire corectă și eficace a drepturilor, taxelor și veniturilor, inclusiv pentru generațiile următoare.

În același timp, șomajul ridicat și îmbătrânirea populației, laolaltă cu presiunile asupra finanțelor publice și necesitatea de a reduce la minimum efectele de contagiune între țări, care

⁴ „Finalizarea uniunii economice și monetare a Europei”, raport întocmit de Jean-Claude Juncker, în cooperare cu Donald Tusk, Jeroen Dijsselbloem, Mario Draghi și Martin Schulz, iunie 2015. În cadrul contribuției lor comune la raport, Franța și Germania, de exemplu, au subliniat necesitatea de a consolida cooperarea și orientările comune în anumite domenii, cum ar fi politicile active privind piața muncii și sistemele de asigurări sociale. A se vedea, de asemenea, Centrul european de strategie politică (2015), „Dimensiunea socială a uniunii economice și monetare”.

decurg din dezechilibre macroeconomice, au pus în evidență problema performanței sistemelor naționale de protecție socială, din mai multe puncte de vedere: în primul rând, în ceea ce privește caracterul lor adecvat și sustenabilitatea lor fiscală în funcție de evoluția nevoilor sociale, inclusiv necesitatea de a aborda sărăcia; în al doilea rând, în ceea ce privește impactul acestora asupra creării de locuri de muncă, atât din perspectiva unui angajator cât și a unei persoane aflate în căutarea unui loc de muncă, inclusiv capacitatea acestora de a face munca atrăgătoare din punct de vedere financiar și de a consolida competențele și capacitatea cetățenilor de a participa pe deplin în societate și în al treilea rând, un aspect care este deosebit de important pentru zona euro, în ceea ce privește capacitatea lor de a absorbi șocurile macroeconomice și de a exercita o funcție automată de stabilizare. Ratele ridicate de ocupare a forței de muncă, o rată a șomajului redusă și sisteme de protecție socială bine concepute sunt esențiale pentru sănătatea finanțelor publice, iar divergențele prea puternice de pe piața forței de muncă și dintre performanțele sociale creează o amenințare pentru funcționarea zonei euro. Ca parte a măsurilor luate în vederea îmbunătățirii supravegherii bugetare la nivelul UE, procesul de reflecție privind calitatea finanțelor publice, din care o parte importantă este reprezentată de sistemele de protecție socială, a condus la acordarea unei atenții sporite aspectelor legate de echitatea și eficiența veniturilor și cheltuielilor publice.

2.4. Valorificarea unei experiențe bogate

Pilonul european al drepturilor sociale se poate baza pe o experiență și pe practici extrem de valoroase: în multe domenii, cele mai bune rezultate la nivel mondial au fost obținute în Europa, iar soluțiile sunt bine cunoscute. Cu toate acestea, având în vedere amploarea provocărilor de astăzi, automulțumirea și condiția de *status quo* nu reprezintă o opțiune. Sunt, de asemenea, multe de învățat din schimbarea rapidă a realităților la nivel mondial.

Recunoscând că situațiile diferă foarte mult de la un stat membru la altul, pilonul se poate baza, de asemenea, pe valorile și principiile comune împărtășite la nivel național, european și internațional. Aceste valori și principii ocupă un loc de frunte în documentele de referință, cum ar fi Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, precum și în instrumentele internaționale, cum sunt Carta socială adoptată de Consiliul Europei și recomandările Organizației Internaționale a Muncii.

Astfel de cadre acoperă adesea o gamă largă de domenii, în care definesc principii generale și standarde minime, acestea urmând a fi completate la nivel național, regional sau local. Principala problemă în Europa nu este neapărat una de recunoaștere a drepturilor, ci mai degrabă de adoptare și punere în aplicare efectivă a acestora, ținând seama de evoluția rapidă a mediului social, juridic și economic.

De-a lungul anilor, Comisia a luat o serie de inițiative pentru a consolida eforturile asupra priorităților stringente și pentru a actualiza *acquis*-ul UE. Aceste eforturi respectă logica unei mai bune legiferări: aceasta nu înseamnă mai puțină reglementare, ci o abordare a reglementării care să țină seama pe deplin de impactul economic, social și de mediu pe teren, pentru a garanta că fiecare inițiativă își atinge scopul în modul cel mai bun. În cursul prezentului mandat, Comisia a lansat fondurile structurale și de investiții europene pentru perioada 2014-2020, dintre care aproximativ 20 % sunt mobilizate prin intermediul Fondului social european. De asemenea, ea a acționat pe mai multe fronturi, dintre care menționăm doar câteva:

- acordarea unei atenții mai mari aspectelor sociale în cadrul semestrului european de coordonare a politicilor economice, utilizarea de indicatori sociali în cadrul așa-numitei proceduri privind dezechilibrele macroeconomice, promovarea „analizei comparative sociale” și o evaluare a impactului social al noului program de sprijin în vederea stabilității pentru Grecia;
- integrarea obiectivelor sociale în cadrul inițiativelor emblematiche, cum ar fi Planul de investiții pentru Europa, uniunea energetică și piața unică digitală;
- prezentarea unui angajament strategic pentru egalitatea de gen pentru perioada 2016-2019;
- concentrarea sprijinului financiar pentru statele membre în vederea instituirii unei garanții pentru tineret, care prevede că toți tinerii sub 25 de ani ar trebui să primească o ofertă de calitate în termen de 4 luni de la terminarea studiilor sau de la intrarea în șomaj;
- emiterea unor orientări pentru statele membre privind reintegrarea șomerilor de lungă durată pe piața forței de muncă;
- propunerea unui act european privind accesibilitatea, care să faciliteze accesul la bunuri și servicii esențiale pentru persoanele cu handicap în cadrul pieței unice.

- propunerea unei revizuirii a Directivei privind detașarea lucrătorilor pentru a promova principiul remunerării egale pentru muncă egală în același loc.

Se lucrează, de asemenea, la câteva aspecte suplimentare în 2016 și se va continua în paralel cu consultarea privind pilonul: pentru un nou început care să promoveze echilibrul dintre viața profesională și cea personală pentru părinții care lucrează; pentru o agendă europeană pentru competențe; și pentru o evaluare aprofundată a 24 de directive privind sănătatea și securitatea la locul de muncă, care ar trebui să contribuie la evaluarea relevanței, eficacității și coerenței acestora pentru a menține un nivel ridicat de protecție a sănătății și siguranței lucrătorilor, având în vedere noile riscuri, simplificând și modernizând în același timp legislația aplicabilă, inclusiv pentru a facilita implementarea acestora de către IMM-uri. Aceste exemple ilustrează rolul de sprijin, de orientare și de definire pe care UE îl poate juca în domeniul social, precum și alte acțiuni care pot avea loc începând de la înființarea pilonului.

O prioritate-cheie pentru Comisie este, de asemenea, de a încuraja dialogul social la toate nivelurile. În urma unei conferințe la nivel înalt pe tema unui nou început pentru dialogul social la nivel european, în martie 2015, partenerii sociali europeni la nivel interprofesional au convenit pregătirea unei analize comune aprofundate a ocupării forței de muncă și a unui program de lucru comun pentru perioada 2015-2017. Au început negocierile pentru un acord-cadru autonom privind îmbătrânirea activă, sunt în curs de pregătire concluzii comune privind chestiunea echilibrului dintre viața profesională și cea privată, iar un grup de lucru analizează punerea în aplicare de către membrii lor a propriilor acorduri-cadru autonome anterioare. Partenerii sociali sectoriali al UE, reprezentanții a 43 de sectoare diferite și reprezentând 75 % din forța de muncă, au continuat, de asemenea, să ducă la bun sfârșit programele lor de lucru comune respective.

3. Pilonul european al drepturilor sociale: rol, domeniu de aplicare și natură juridică

Scopul pilonului este de a exprima o serie de principii esențiale pentru sprijinirea funcționării corecte și echitabile a piețelor muncii și a sistemelor de protecție socială. Astfel cum a indicat președintele Juncker, pilonul va fi elaborat în cadrul zonei euro, permițând, în același timp, și altor state membre ale UE să se alăture dacă își doresc acest lucru.

Astfel, pilonul va putea să se bazeze pe *acquis*-ul social existent al UE și să-l completeze, iar principiile cuprinse în acesta vor pune un accent deosebit pe abordarea nevoilor și provocărilor cu care se confruntă zona euro. Odată instituit, pilonul ar trebui să devină un cadru de referință pentru verificarea performanțelor sociale și de ocupare a forței de muncă ale statelor membre participante, pentru stimularea reformelor la nivel național și, mai specific, pentru a servi ca punct de reper pentru convergența reînnoită din cadrul zonei euro.

3.1. Sublinierea principiilor adecvate pentru realitățile actuale și viitoare

În anexa la prezenta comunicare, o primă prezentare preliminară a pilonului este propusă în vederea dezbaterii. Principiile au fost selectate atât pentru viabilitatea lor economică, cât și pentru importanța lor socială deosebită pentru statele membre participante.

Propunerea este structurată în jurul a trei teme principale:

- Egalitatea de șanse și accesul la piața muncii, inclusiv dezvoltarea competențelor și învățarea pe tot parcursul vieții și susținerea activă pentru ocuparea forței de muncă, pentru sporirea șanselor de angajare, facilitarea tranzițiilor între diferite statute și îmbunătățirea capacității de inserție profesională a persoanelor.

- Condiții de muncă echitabile, care să stabilească un echilibru adecvat și fiabil al drepturilor și obligațiilor între angajați și angajatori, precum și între flexibilitate și securitate, pentru a facilita crearea de locuri de muncă, capacitatea de absorbție a locurilor de muncă și adaptabilitatea întreprinderilor și promovarea dialogului social.
- Protecție socială adecvată și durabilă, precum și acces la servicii esențiale de înaltă calitate, inclusiv la asistență medicală și îngrijire pe termen lung, în vederea asigurării unei vieți demne și a protecției împotriva riscurilor și pentru a permite cetățenilor să participe pe deplin la piața muncii și, în sens mai larg, la viața socială.

Sunt identificate o serie de domenii de politică, la care sunt atașate diferite principii. Aceste principii au ca punct de plecare o serie de drepturi deja înscrise în dreptul UE și în alte surse relevante de drept și stabilesc mai detaliat modalitățile de funcționare posibile ale acestora. Aceste formule se inspiră, de asemenea, din orientările existente la nivelul UE, de exemplu în contextul coordonării politicilor economice, încercând, în același timp, să țină seama de ultimele tendințe.

Pentru fiecare dintre aceste principii, situația din Europa variază foarte mult și există multe dificultăți practice, mari și mici, pentru abordarea lor. În general, acestea includ diferite interese între persoane fizice, întreprinderi și societate; compromisurile eventuale între soluțiile pe termen scurt și cele pe termen lung; existența unor „zone gri”, inclusiv ca urmare a ambiguității noțiunii de activitate și chestiunea „cine și ce plătește”, în funcție de rolul preconizat al finanțării private sau publice. Există, de asemenea, provocarea pe care o reprezintă elaborarea de noi standarde și practici în așa fel încât să fie în concordanță cu nevoile unei economii dinamice pentru a sprijini procesul de convergență ascendentă între regiunile și statele membre.

Logica pilonului și a discuțiilor care conduc la acesta, nu este de a ascunde aceste diferențe și tensiuni, ci de a le expune și a le aborda dintr-o nouă perspectivă, care să țină seama de realitățile în continuă schimbare de pe piața muncii și de diversitatea situațiilor din Europa. În acest sens, pilonul ar trebui să contribuie la modernizarea, extinderea și aprofundarea drepturilor sociale, la locul de muncă și în societate, prin facilitarea absorbției efective a acestora și prin promovarea unor practici care pot fi avantajoase din punct de vedere personal, din perspectiva întreprinderilor și din punct de vedere societal.

3.2. Valoarea adăugată pentru zona euro și UE în ansamblu

Pilonul nu repetă și nici nu parafrazează *acquis*-ul UE: acesta definește mai în detaliu principiile și angajamentele care pot genera o mai mare convergență în interiorul zonei euro. De asemenea, în același mod în care pilonul nu înlocuiește *acquis*-ul, principiile propuse aici nu înlocuiesc drepturile existente: ele oferă o modalitate de a evalua și, pe viitor, de a apropia pentru o mai bună performanță politicile sociale și de ocupare a forței de muncă naționale.

Dar procesul care conduce la pilon ar trebui, de asemenea, să fie o ocazie de a revizui *acquis*-ul. *Acquis*-ul actual a fost creat pas cu pas, la momente diferite în timp, iar unele domenii au fost acoperite mai bine decât altele. Consultarea cu privire la pilon oferă ocazia de a avea o perspectivă globală asupra *acquis*-ului, de a reexamina relevanța acestuia în lumina noilor tendințe și de a identifica domenii posibile pentru acțiuni viitoare, la nivelul corespunzător.

Un astfel de bilanț ar trebui să fie îndeosebi util pentru a răspunde la următoarele întrebări: există deficiențe privind punerea în aplicare a *acquis*-ului? Există lacune fundamentale

privind drepturile sociale stabilite la nivelul UE? Cum pot aceste deficiențe și/sau lacune să fie contabilizate? Acesta este, de asemenea, motivul pentru care procesul de consultare care a dus la pilon va fi deschis tuturor statelor membre și ar trebui să sprijine, de asemenea, țările care nu fac parte din zona euro să decidă asupra eventualei lor participări la pilon.

Activitățile de instituire a pilonului vor completa alte eforturi aflate în curs de desfășurare și care vizează aprofundarea UEM⁵ și ar trebui să servească drept contribuție la elaborarea Cărții albe privind viitorul UEM a Europei, prevăzute pentru primăvara anului 2017. În special, raportul celor cinci președinți referitor la finalizarea UEM a Europei a evidențiat necesitatea de a continua procesul de convergență orientat spre realizarea unor structuri economice mai flexibile, și de a face astfel de procese mai stricte pe termen mediu. Acest lucru s-ar putea realiza prin ajungerea la un acord cu privire la un set de standarde comune de înalt nivel, care ar trebui să se concentreze, printre altele, pe piețele forței de muncă.

În cele din urmă, natura juridică a pilonului în sine va trebui să ia în considerare domeniul de aplicare și limitările juridice la nivelul UE și al zonei euro. De exemplu, articolul 153 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene nu prevede în mod clar competența Uniunii de a legifera cu privire la „remunerație”.

În timp ce diverse instrumente pot fi luate în considerare pentru instituirea pilonului, cum ar fi o recomandare, Comisia va considera esențială implicarea Parlamentului European și Consiliului, precum și a celorlalte instituții ale UE, și obținerea unui sprijin larg pentru punerea sa în aplicare.

4. Obiectivele consultării

Instituirea unui pilon reprezintă ocazia de a orienta procesul de reflecție către drepturile sociale existente, către nevoile speciale ale zonei euro, către realitățile în schimbare de pe piața muncii, precum și către reformele necesare la toate nivelurile. Procesul de consultare ar trebui, prin urmare, să fie cât mai amplu cu putință.

4.1. Rezultatele sugerate

Procesul de consultare are trei scopuri principale:

- Un prim scop este de a efectua o evaluare a *acquis*-ului actual al UE. În special, această consultare ar trebui să ajute la stabilirea măsurii în care drepturile existente sunt practicate și rămân relevante pentru provocările prezente și viitoare, și/sau dacă noi modalități de aplicare a acestor drepturi ar trebui să fie luate în considerare.
- Un al doilea scop este de a reflecta asupra noilor tendințe în ceea ce privește modelele de activitate și de societate, având în vedere impactul evoluției demografice, al noilor tehnologii și al altor factori de importanță pentru viața activă și condițiile sociale. Identificarea celor mai bune practici și lecțiile învățate din inovarea socială ar trebui să fie încurajate în mod activ.
- Un al treilea scop este de a colecta opinii și a primi feedback cu privire la conturul pilonului european al drepturilor sociale în sine. Consultarea ar trebui să servească pentru a discuta domeniul de aplicare și conținutul acestuia, precum și rolul lui ca parte a dimensiunii sociale a UEM, să reflecteze asupra nevoilor specifice ale zonei

⁵ COM (2015) 600 din 21 octombrie 2015, intitulată „Pași către finalizarea uniunii economice și monetare”.

euro, să discute specificitatea principiilor propuse aici și să analizeze provocările aferente legate de acestea. Această consultare ar trebui, de asemenea, să ajute statele membre care nu fac parte din zona euro să decidă dacă doresc să participe la pilon.

Procesul de consultare ar trebui să fie încheiat până la 31 decembrie 2016 și va constitui baza propunerii finale de pilon pe care Comisia o va prezenta la începutul anului 2017.

4.2. Mobilizarea pentru dezbatere

În lunile următoare, Comisia va iniția o consultare activă cu alte instituții ale UE, autorități și parlamente naționale, syndicate și asociații profesionale, ONG-uri, furnizori de servicii sociale, experți din mediul academic, precum și cu publicul. La nivel național, Comisia va facilita discuții prin intermediul reprezentanțelor sale în statele membre.

Partenerii sociali vor fi invitați să joace un rol activ în conturarea pilonului. Comisia va solicita, de asemenea, avizul Comitetului Economic și Social European și al Comitetul Regiunilor.

4.3. Feedback structurat

În plus față de consultarea publică, vor fi organizate trei direcții de lucru pentru a alimenta dezbaterile, câte una pentru fiecare rezultat sugerat evidențiat mai sus:

- *Acquis*-ul social al UE: bilanț.
- Viitorul sistemelor de activitate și de asigurări sociale: provocări și oportunități.
- Rolul pilonului european al drepturilor sociale ca parte a unei UEM mai profunde și mai echitabile.

Comisia va organiza o conferință europeană până la sfârșitul anului 2016 cu scopul de a colecta feedback.

4.4. Informarea dezbaterii

Se creează o pagină web dedicată pentru consultare la adresa: <http://ec.europa.eu/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights>

Aceasta va include:

- prezenta comunicare și documentele de lucru aferente ale serviciilor Comisiei;
- o serie de fișe informative, elaborate de serviciile Comisiei, care prezintă în detaliu raționamentul economic și juridic care justifică domeniile incluse în structura pilonului, anexate la prezenta comunicare;
- activitățile prevăzute în cadrul fiecărui flux de lucru menționat mai sus;
- o listă a reuniunilor și evenimentelor prevăzute la nivel național și la nivelul UE în următoarele luni.

5. Întrebări pentru consultare

Comisia invită toate părțile interesate să răspundă la întrebările adresate în prezenta comunicare și să formuleze orice observații suplimentare până la **31 decembrie 2016**.

Acest lucru poate fi realizat prin completarea unui chestionar online, disponibil pe pagina web dedicată menționată mai sus, trimițându-l prin e-mail la următoarea adresă:

EMPL-EUROPEAN-PILLAR-OF-SOCIAL-RIGHTS@ec.europa.eu

sau prin poștă, la următoarea adresă:

EUROPEAN COMMISSION

Directorate-General Employment, Social Affairs and Inclusion

Rue Joseph II, 27 – 00/120

B-1049 BRUXELLES⁶

Întrebările cu privire la care Comisia Europeană solicită opinii sunt următoarele:

Privind situația socială și „acquis”-ul social al UE

1. Care considerați că sunt cele mai urgente priorități sociale și de ocupare a forței de muncă?
2. Cum putem ține cont de diferitele situații sociale și de ocupare a forței de muncă în Europa?
3. Este *acquis*-ul UE actual și considerați utile acțiuni viitoare ale UE?

Privind viitorul sistemelor de activitate și de asigurări sociale

4. Care ar fi, după părerea dumneavoastră, tendințele cu cel mai ridicat potențial de transformare?
5. Care ar fi principalele riscuri și oportunități legate de aceste tendințe?
6. Există politici, practici, instituții sau cabinete private - actuale sau emergente - pe care le-ați recomanda ca puncte de referință?

Privind pilonul european al drepturilor sociale

7. Sunteți de acord cu abordarea propusă aici pentru instituirea unui pilon european al drepturilor sociale?
8. Sunteți de acord cu domeniul de aplicare al pilonului, cu domeniile și principiile propuse aici? Există aspecte care nu sunt exprimate sau acoperite în mod adecvat până în prezent?
9. Ce domenii și principii ar fi mai importante ca parte a unei convergențe reînnoite pentru zona euro?

⁶ Vă rugăm să luați la cunoștință faptul că toate contribuțiile primite, împreună cu datele privind identitatea participantului la consultare, vor fi publicate pe internet, cu excepția cazului în care participantul nu este de acord cu publicarea datelor cu caracter personal, motivând că aceasta ar putea aduce atingere intereselor sale legitime. În acest caz, contribuția poate fi publicată păstrându-se anonimatul autorului. În caz contrar, contribuția nu va fi publicată și, în principiu, nici conținutul acesteia nu va fi luat în considerare.

10. Cum ar trebui formulate și puse în practică acestea? În special, puteți identifica domeniul de aplicare și valoarea adăugată a standardelor minime sau a criteriilor de referință în anumite domenii și, în caz afirmativ, le puteți nominaliza?

Este, de asemenea, posibil să formulați observații cu privire la fiecare domeniu și principiu al pilonului propus prin completarea unui chestionar online mai specific, pe pagina web a consultării.